

Finis a betakarításban

Az utóbbi 3-4 napban szinte tavaszi időjárás segítette az őszi betakarítási munkák utolsó szakaszán dolgozó brigádokat. A gazdaságokból a hónap közepén érkezett legutóbbi jelentések szerint a kenyérgabonát a kijelölt terület 99 százalékán elvetették. Több mint 2 millió holdon került földbe a jövő évi kenyér magja. A cukorrépa betakarítása is befejezés előtt áll, a napraforgó begyűjtése pedig már csak néhány száz holdon vár magára.

A sokféle napsütéses, kellemes időjárás kedvezett az őszi mélyszántásnak. Ebben a munkában eléggé jelentős a lemaradás: a kijelölt területnek eddig alig felén húztak csak végig a traktorok, a tavalyinál 20-25 százalékkal nagyobb tömegű őszi termés betakarítása ugyanis túlságosan nagy feladatot jelentett a tsz-ek és az állami gazdaságok traktorállományának.

Szalvéta, címke, bélyeg

A hobby kamatozik-e?

A tizenévesek többek között gyufacímke, szalvéta, sörösvég vignetta, bélyeg és még számtalan apróság gyűjtögetésével töltik idejüket. Ezt a rendszertelen „gyűjtögető” életmódot néhány év múlva „rendezik”, és általában a csipkés szélű apró papírdarabkákat szaporítják. A gyerekek megtakarított fillérjeikkel a zsebukban — amikor megtudják, hogy új bélyeget adnak ki, kora reggel sorban állnak a posta előtt, és ha jut nekik is, boldogan mutogatják barátaiknak az újabb szerzeményt. Ez a gyerekes időtöltés felnőttkorban szenvedélyvé válik, sokan pénzszaporítás miatt rakosgatják albumjaikba a bélyegeket, mások megszakásból.

— En most érettségiztem, de az elmúlt tizenöt év alatt megjelent magyar bélyeg hiánytalanul megvannak gyűjteményemben. Tíz éves lehettem, amikor — a mellette álló két barátjára mutat — a sráccal elhatároztuk, hogy bélyeget gyűjtünk. Először csak a

növényeket ábrázoló sorokat vettük meg, s a bélyegen levő növényeket kerestük és lepréslük. Később az állat- és a sportsorokat is összegyűjtöttük, végül megszerettük ezt a hobbit és válogatás nélkül gyűjtöttük a magyar bélyegeket és blokkokat. Most azon versengünk, hogy ki tud régebbi bélyeget cserélni.

— Minden új bélyeget megveszek — mondja egy középkorú férfi. — Ez biztos takarékos. Több mint száz magyar sorozatom van. Már régen meguntam a bibelédést bélyegekkel, de sajnálom abbahagyni, mert mire a fiam felnő, körülbelül húszezer forintot fog érni a jelenlegi gyűjteményem, és akkor nekiadom. Az egyik ismerősöm a bélyeg megvásároltja a pénz miatt. Gyakran vásárolt komplett gyűjteményt és azt éjszaka-kon keresztül böngészi. Néhány értékes sorozatot megtart magának, s a többin továbbad. Egy ilyen „üzlet” jól keres.

Csinos fiatalasszony a postán érdeklődik.

— Kisasszony, növényeket ábrázoló bélyegeket lehet-e kapni? A fiam az összes állatot a bélyegről ismerte meg. Szeretném vele a növényeket is megismertetni — magyarázza.

Az ilyenek csak alkalmi bélyegyűjtők. Szegeden egy ember van, aki ebből a kedvtelésből hivatást csinált magának. A Kelemen utcán tábla hirdeti: Falus bélyegkereskedés. A tulajdonosa hat évtizede hódol szenvedélyének.

— Nekem hiánytalanul megvannak a teljes magyar „bélyegtermés”, mintegy 3 ezer darab. 1925-től vagyok bélyegkereskedő. (Ilyen az országban mintegy harminc van.) En is, mint általában mindenki, szórakozásból kezdtem gyűjteni. Most abból élek.

— Magyar bélyeg a „világranglistán” hányadik helyen állnak?

— Szerintem a hatodik vagyunk. Úgy mint a futballnak, a bélyegnek is Anglia az őshazája. 1840. május 6-án készítették az első Sir Rowland Hill javaslatára. Nálunk 1850. május 1-én kezdték nyomtatni a bélyeget a budai Állami Nyomdában. A fejlett nyomdai párral rendelkező államok — Svájc, NSZK, Franciaország, Ausztria és természetesen az őshaza, Anglia — után feltétlenül a magyar bélyeg a legszebb. Jelentős minőségi és esztétikai javulás fedezhető fel a felszabadulás után kiadott magyar bélyegeken.

A Magyar Bélyegyűjtők Országos Szövetségében mintegy 180 ezer gyűjtőt tartanak nyilván. Ez a szerv minden új bélyeget biztosítja tagjainak és lebonyolítja a külföldi partnerokkal a cserét. Többnyire a magyar bélyegeket gyűjtik, s ha a gyűjtemény teljes, akkor a szomszédos államok bérmentesítő papírjai következnek. Meg lehet-e gazdagodni a bélyegből? — ezt nehéz egyértelműen megválaszolni. Akinek nem sikerül az „üzlet”, titkolja, aki „jó botot csinál”, többnyire tagadja. Mindenesetre a bélyegyűjtés gazdaságos hobby.

Matkó István

Acs S. Sándor

A „milliomos”

„Furcsa dolog, annyi szent, gazdag vagyok, pedig nincsen pénzem! Csak így mondják, itt van Pusztai bácsi, a millomos.”

Az utasok fázósan behúzzák fejüket gallérjuk mögé, egyik lábukról a másikra állva várják a pécsi buszt. Néhány arcon hirtelen felvillan az öröm, beszélgetni kezdenek, amelyből az alkalmi utasok megtudják, hogy biztonságos kétszázegynéhány kilométer áll előttük. Olyanok mondják, akik hetente megjárják a Pécs-Szeged közötti távolságot; gyorsjáratral, Pusztai István gépkocsivezetővel.

A malomkeréknyi kormány végigfordul a műszerfal előtt, aztán megállapodik. A sofőr ujjai magabiztosan tartják az irányt.

— Gyerekjáték a mai út, nézze, a nap most bújik ki a kis tanya mögül. Nincs pára sem.

— Mikor kezdett vezetni? Rámnéz, s látom szemem, hogy a beszélgetést jobb lenne máskor folytatni... Az állomásfőnöki szobában, mint kisdíák ül a széken. Váltakoztatja lábait, ez a leve valahogy túl nehéznek látszik. Inkább mesélne a nagyautójáról, mint magáról.

— Ha nincs menekvés, hát legyen. Hogyan gurultam én azt az 1 millió kilométert, amiért milliomosnak mondanak? — az ember hirtelenjében nehezen számol el. Harminc esztendője a városi autóbusz vállalatnál, a Pacsirta utcában szabadultam, majd „átnyergelhettem” alkalmi munkásnak. Abban az időben nem kínálták a jobbnál jobb állásokat, sem az autót. Berántottak katonának, ahonnan a háború után menektem. 1944-től 1949-ig a MATEC Z-nál fuvaroztam, s miután a cég „bezárt”, a TEFU felvett — kocsikísérőnek... Egy csúnya év után végül a MÁVAUT-nál kötöttem ki, 1950-et irtunk és elindultam az első Szeged-Pécs közötti útra. Nagy, csattogó ponyvájú GMC-vel szállítottam az embereket. Azóta nekem semmi nem változott, csupán az autóbuszok lettek jobbak, az emberek meg jobban öltözöttek Pécs és Szeged között.

Történetei vérbeli sofőr-históriák.

— December, hófúvás, a betont nem látni, mindenütt hó. Kétoldalt embermagasságú töltés fagyott hóból. Pécs után, magas kiszögelyesen már csak egyetlen nyom vezet, s látom a szállingózó hópihéket mögött — előttem egy stoplámpa pi-

Somogyi Károlyné felvétele

roslik. Na, Pusztai, most benne vagy a 120 emberrel együtt! — gondoltam. Pótkocsis Csepel Diesel vesztegelt, sofőre átkozódott a kihűlt motor fölött; se előre, se hátra. Az én háttal mögött az utasaim megnyújtogatni kezdik a nyakukat: mikor megyünk, mi lesz már? Kiszállók: a keskeny nyom mellett — tudom — ott van a szakadék. Vissza nem mehetek, az út tiszta jégpáncél, nincs mód fordulásra. Csak előre van lehetőség... De hogyan? Toporgok, s erről jut eszembe: egymás mellé lépve a cipőkkel kitapogathatom, mennyi hely van a Csepel, s a szakadék széle között. Aztán leülök a kormány mögé, s ugyanezt megcsinálom az Ikaruszszal... Eltelik egy-két perc, s azon veszem észre magam, hogy a motor bekészen duruzsol a háttal mögött, s fényoszlopok megvilágítják előttem a jeges keréknyomokat. Ugyanis ez éjszakai járat volt, a koromsötétben csak azt láttam, amit a lámpám megmutatott...

— Még elmondom, az igazság miatt. A sofőr feleségén sok múlik, az enyémnek sokat köszönhetek. Gondolja csak meg, hazaértem fél 11-kor éjszaka, s háromnegyed 12-kor ott volt az értesítő: „Pusztai István jelentkezzen”. No, az asszony csak annyit mondott: „Várlak fiam, siess!”

És mosolygott hozzá. Ezzel mentem el, s nem a haragjával. Hát így jött össze az én milliom. Ma úgy tűnik, legalább olyan sebesen, ahogy az Ikarusz jár az országúton...

Pusztai Istvánról, a szegedi AKÖV 56 éves szálfatartású sofőrijéről, aki napokban kapta meg kitüntetését, a sikeresen, baleset nélkül megtett 1 millió kilométerért, több történet kering. Sokan ismerik, valahogy így:

— Pusztai bácsi nagyon vicces ember, vele igazán könnyű együtt szolgálni — mondja a fiatal kalauz. S az utas, aki reggelente megpillantja, ismerősként üdvözl: „Visszafelé mikor indul, Pusztai bácsi, mert magával jönnek”.

Matkó István

Acs S. Sándor

Jó vitaminszüret

Öt országba jut el a magyar paradicsompaprika

A Szövetkezetek Csongrád megyei Értékesítő Központja 50 ezer mázsa paradicsomalakú paprikát vásárolt fel az őszi hónapokban. Ma már nemcsak Szentes környékén termelik nagy mennyiségben az ízletes zöldségféléket, hanem Deszken, Tiszszégyen és Bakson is. Az utóbbi három év alatt a Dél-Alföldön megháromszorozódott a területe. A kedvelt kertesze-ti áru előretörése azzal magyarázható, hogy a legváltozatosabb formában tartósítják. Ételek ízesítésére és színezésére a konzervgyá-
rak pritaminpürét készítik belőle. Ezenkívül a paprika húsat felszeletelve megszárazítják és így is hosszú ideig felhasználható. Természetesen frissen a legvitaminosabb. Laboratóriumi vizsgálatok szerint egy jól fejlett paradicsompaprikában háromszáz milligramm C-vitamin van, ami a legnehezebb fizikai munkát végzők, mint például a bányászok vagy rakodók munkások napi vitaminszükségletét is kielégíti.

Külföldön is mindjobban megkedvelik a magyar paradicsompaprikát és az idén öt országba: a Szovjetunióba, Csehszlovákiába, Lengyelországba, az NDK-ba, valamint a Német Szövetségi Köztársaságba exportáltak jelentős mennyiséget. A

skandináv országok ugyan-csak érdeklődnek már irán-ta. Ezért a Kertészeti Kutató Intézet szentesi állomásán annyi vetőmagot bocsátanak most a gazdaságos rendelkezésére, hogy jövőre bővíthessék a termelést.

Vietnami egészségügyi küldöttség Szegeden

Hétfőn két napra Szegedre látogatott a vietnami egészségügyi küldöttség, amely Dinh Thi Can asszony, egészségügyi miniszterhelyettes vezetésével a múlt hét közepén érkezett a VDK-ból hazánkba. A négytagú delegációt — melyet elkísért dr. Felkai Dénes, az Egészségügyi Minisztérium főosztály-vezetője is — fogadta dr. Tóth Károly, a Szegedi Orvostudományi Egyetem rektora. A vietnami vendégeket a Gyógyszerésztudományi Kar vezetői megismertették a szegedi gyógyszerkészítéssel, majd az egyetem két legkorszerűbb kollégiumába mentek el, hogy találkozzanak a diákokkal.

Az előrelátás tükörképe

Befejezéshez közeledik a vállalatok idei tervfeladatainak teljesítése és az 1970. évi terveinek összeállítására. Ezek a vállalati hatáskörben kidolgozott tervek — a tavalyi és az idei tapasztalatok az ellentmondásokkal együtt is bizonyították — központi mutatószámok, kötelező utasítások nélkül is a népgazdasági célkitűzések elérésére irányultak és irányulnak. Sőt, a nagyobb vállalati érdekelt-ség és felelősség hatására javult a tervszerűség, a tervező-munka színvonala. A mechanikus adminisztratív tevékenységet többnyire érdemi számító-elemző munka váltotta fel. Általában a vállalat hozzáértő szakszervei állítják össze az egyes fejezeteket, a tervosztály pedig irányítja, összehangolja munkájukat.

A vállalatok éves terve képezi a folyamatos munka, az évközi operatív döntések alapját. Éves célkitűzéseik, összeállításainál a vállalatok, mint információ figyelembe veszik a népgazdasági terv előirányzatait, a szabályozó eszközök várható hatását, piaci ismereteiket, s végezetül, de nem utolsósorban, saját távlati terveiket. Igazán jól tervezni, a munka hatékonyságát növelni, a meglévő viszonyokat gyökeresen átalakítani, tulajdonképpen közép és hosszú távon — 5-10-15 éves időszakokra — lehet. Szerencsére szinte minden vállalatnál körvonalazódtak már a negyedik ötéves terv kontúrjai, a termelési és az üzlet-politika, a beruházási, a bérpolitika középtávú koncepciói. Az 1970. évi terv, amely a harmadik ötéves tervet zárja, a következő indulását pedig megalapozza, messzemenően kell hogy építsen ezekre a távlati elképzelésekre.

Sajnos sok felé még ma is kísért a régi mechanikus gyakorlat, amely kizárólag az előző időszak tapasztalataira, statisztikai adataira építi a jövőt. Pedig a múlt fejlődési vonalának meghosszabbítása, előrevetítése gyakran egyet jelent a hibák, a fogyatékoságok megismétlésével, az extenzív fejlődés betervezésével is. A külső (a piaci), a belső (a műszaki-gazdasági, káder stb.) realitásoktól persze elszakadni nem lehet, mégis az igazán jó éves tervnek a fő jellemzője a kockázatot is vállaló beavatkozás, a fejlődést gyorsító változás, elszakadás a sok elavulttól hordozó múlttól, s a közelítés a távlati célokhoz. Így minde-nekelőtt az intenzív fejlesztés: a termelékenység emelése, a gyártmányösszetétel progresszív változtatása a fő feladat. Ami pedig az utóbbit illeti, nem csupán a korszerű, keresett és gazdaságosan értékesíthető termékek gyártásának növelését, hanem a korszerűtlenekeket, az importból olcsóbban beszerezhetőket csökkentését, sőt teljes beszüntetését is szükséges szorgalmazni.

Mind a távlati, mind az éves tervek középpontjában a vállalati nyereség — természetesen tisztességes és nem spekulatív — növelése áll. Am a nyereséget nem csupán máról holnapra, hanem hosszú távon szükséges növelni. Vagyis a tervezés, legalábbis részben, fel kell, hogy oldja a jelen és a jövő, a vállalat és a népgazdaság érdekeinek ütközését. A vállalati nyereség megtervezésénél a személyi jövedelmek alakulását, s a fejlesztés pénzügyi igényeit egyaránt kívánatos figyelembe venni. Kellő előrelátással, idejében biztosítható a szükséges műszaki, pénzügyi, gazdálkodási egység.

A piaci viszonyok előre pontosan fel nem becsülhető alakulása persze menetközben keresztet zheti a vállalati terveket. A vállalati gazdálkodás jelenleg még az indokoltnál is nagyobb piaci kockázattal kénytelen számolni. Egyrészt azért, mert a piacutatás kezdetlegessége miatt még nem teljesen kielégítőek és megbízhatóak a vállalatok piaci információi, másrészt pedig a vállalatok tartós piaci kapcsolatai is egyelőre még kialakulatlanok.

Közép és hosszú távon ezért is nélkülözhetetlen, az éves terveknek pedig célszerű több változatot készíteni. Ezt kétségtelenül nehezíti, hogy a vállalat, a jövő évi termelési és értékesítési feladatainak nagy részére, még az éves terv összeállítása előtt elkötelező döntéseket hozott akkor, amikor a különböző rendelkezéseket visszaigazolta. Variánsok készítésére, azért így is lehetőség nyílik a még kötésre váró üzleteknél, főként a tőkés piacokon, s az árubeszerzés, a pénz- és hiteligazdálkodás, a fejlesztés kérdéseiben.

Valamikor a vállalatok számára végrehajtó szerepkörüknek megfelelően a tervezés csupán technikai, adminisztratív jellegű feladatot jelentett. Az új mechanizmusban viszont a tervezés a nagyobb vállalati önállóság és felelősség eszköze, a népgazdasági célokkal összhangban álló helyi kezdeményezések kifejezője, a vezetés színvonalának, az előrelátás mértékének tükörképe. Az éves tervek összeállítása jó alkalmat kínál a gazdálkodó-elemző munka továbbfejlesztésére, a hatékonyság javítására, a kapkodás és a szervezatlenség, az ötletszerűség és a kényszerű rögtönzés visszaszorítására.

Kovács József

Téli szünet az iskolákban

A vietnami küldöttség ma Kiskundorozsmára látogat, hogy megismerkedjen a köz-ség egészségügyi helyzetével, intézményeivel. További programjukban klinikalátogatások szerepelnek, majd a délutáni órákban visszautaznak Budapestre. Mint ismeretes, a vietnami delegáció azért érkezett hazánkba, hogy aláírják a Magyarországi és a Vietnami Demokratikus Köztársaság közötti egészségügyi egyezmény 1970-71-es munkatervét.

Az általános és a közép-iskolákban a téli szünet december 22-én kezdődik és 1970. január 14-ig tart. A Művelődésügyi Minisztériumban kapott tájékoztatás szerint a szünet előtti utolsó tanítási nap december 20., szombat lesz, a szünet utáni pedig január 15., csütörtök. A szünet ez-úttal azért tart tovább, mert több mint 50 ezer pedagógus segíti a népszámlálást. Ebben a munkában a nevelők önkéntes jelentkezés alapján vesznek részt.